מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות ולהבחין בין מושגי יסוד בספרות: מספר, דימוי ומטאפורה, סמל ומוטיב
- לנתח מבנה עלילה ומבנה שיר
- לתרגל כתיבה יצירתית תוך שימוש באמצעים ספרותיים

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – זיהוי מושגים

1. ב – דימוי
2. ג – מטאפורה
3. ב – סמל
4. ב – מספר-דמות
5. ג – מוטיב

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – דמות עגולה דווקא משתנה ומתפתחת
2. נכון – זו ההגדרה של סמל
3. לא נכון – מוטיב חוזר כמה פעמים ביצירה
4. נכון – זהו מאפיין של מספר כל-יודע
5. נכון – זה ההבדל בינו לבין מטאפורה

חלק ג' – השלמת מושגים

1. עגולה
2. מטאפורה
3. מספר
4. מוטיב
5. סמל

חלק ד' – התאמה

1. 1 – ה (השוואה עם מילת השוואה)
2. 2 – ג (השוואה בלי מילת השוואה)
3. 3 – א (מייצג רעיון מעבר למשמעות המילולית)
4. 4 – ב (חוזר כמה פעמים ביצירה)
5. 5 – ד (תכונה אחת בולטת שאינה משתנה)

חלק ה' – סדרו את מבנה העלילה - "המפתח של סבא"

1. הצגת המצב הפותח וההיכרות עם הדמויות
2. הופעת הסיבוך או הבעיה בעלילה
3. התפתחות האירועים והמתח גובר
4. נקודת השיא של הסיפור
5. הפתרון וסיום הסיפור

חלק ו' – זיהוי אמצעי והסבר תרומה

1. מטאפורה/האנשה - הפנסים מתוארים כמדברים, זה יוצר תחושת שקט ומסתורין בעיר

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דימוי עם מילת השוואה, מטאפורה בלי
- דמות שמשתנה ומתפתחת לאורך הסיפור
- מוטיב חוזר כמה פעמים, סמל יכול להופיע פעם אחת

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בדוגמאות מהמשחקים הדיגיטליים כדי לחדד את ההבדלים לפני התרגול
- מומלץ לעבוד בזוגות על חלק הכתיבה היצירתית ולשתף דוגמאות בכיתה
- לתלמידים מתקשים אפשר לדלג על הפריטים המסומנים ולהתמקד בזיהוי בסיסי

דף תרגול: ארגז המושגים בספרות – חט"ב

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נלמד מילים חשובות בספרות: מי מספר את הסיפור, מה זה דימוי, מה זה סמל, ואיך בנוי סיפור.

📖 מילון קטן:

מספר	מי שמספר את הסיפור - יכול להיות בתוך הסיפור או מחוצה לו
נקודת מבט	מהיכן המספר רואה את הסיפור - מבפנים או מבחוץ
דימוי	השוואה בין שני דברים באמצעות מילת השוואה כמו כמו או כאילו
מטאפורה	השוואה בין שני דברים בלי מילת השוואה, כאילו הם זהים
סמל	דבר שמייצג רעיון גדול יותר ממנו, מעבר למשמעות המילולית
מוטיב	רעיון או תמונה שחוזרים כמה פעמים ביצירה
דמות עגולה	דמות מורכבת שמתפתחת ומשתנה לאורך הסיפור
דמות שטוחה	דמות פשוטה עם תכונה אחת בולטת שאינה משתנה

1 חלק א' – זיהוי מושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. יש כאן מילת השוואה - כמו

א) מטאפורה ב) דימוי ג) סמל ד) מוטיב

2. אין מילת השוואה, אומרים שהוא ממש אריה

א) דימוי ב) מוטיב ג) מטאפורה ד) דמות שטוחה

3. דבר שמייצג רעיון גדול יותר

א) מוטיב ב) סמל ג) דימוי ד) נקודת מבט

4. המספר הוא גם דמות בסיפור

א) מספר כל-יודע ב) מספר-דמות ג) מספר חיצוני ד) דמות עגולה

5. משהו שחוזר כמה פעמים ביצירה

א) דימוי ב) סמל בודד ג) מוטיב ד) מטאפורה

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	דמות עגולה היא דמות שלא משתנה לאורך הסיפור	☐	☐
2	סמל הוא דבר שמייצג רעיון מעבר למשמעות המילולית שלו	☐	☐
3	מוטיב הוא אמצעי שמופיע פעם אחת בלבד ביצירה	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
4	מספר כל-יודע מכיר את מחשבות כל הדמויות בסיפור	☐	☐
5	דימוי תמיד כולל מילת השוואה כמו כמו או כאילו	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מושגים

השלימו את המילה החסרה.

1. הדמות הראשית בסיפור שמשתנה ומתפתחת נקראת דמות _____

2. כאשר יש השוואה בלי מילת השוואה, זוהי _____

3. מי שמספר את הסיפור נקרא _____

4. רעיון או תמונה שחוזרים לאורך היצירה נקראים _____

5. דבר שמייצג רעיון גדול ממנו נקרא _____

4 חלק ד' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דימוי	___	**א.** מייצג רעיון מעבר למשמעות המילולית
2. מטאפורה	___	**ב.** חוזר כמה פעמים ביצירה
3. סמל	___	**ג.** השוואה בלי מילת השוואה
4. מוטיב	___	**ד.** תכונה אחת בולטת שאינה משתנה
5. דמות שטוחה	___	**ה.** השוואה עם מילת השוואה

5 חלק ה' – סדרו את מבנה העלילה - "המפתח של סבא"

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	הופעת הסיבוך או הבעיה בעלילה
☐	נקודת השיא של הסיפור
☐	הפתרון וסיום הסיפור
☐	התפתחות האירועים והמתח גובר
☐	הצגת המצב הפותח וההיכרות עם הדמויות

6 חלק ו' – זיהוי אמצעי והסבר תרומה

ענו בקצרה.

1. קראו: "העיר נרדמה, ורק הפנסים עוד לחשו זה לזה". זהו את האמצעי הספרותי והסבירו מה הוא תורם לתמונה.

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין דימוי למטאפורה?

תנו דוגמה לדמות עגולה מסיפור שקראתם

מהו מוטיב וכיצד הוא שונה מסמל בודד?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀